

ՏԱՅ ՍԿԱՆՈՒՏ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 2

16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1919

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԻԵԼԻ ԼՈՒՐՋ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՆՔ

Սկառուտական շարժումի ինպաստ, Եւրոպական թերթերու վերջին թիւերու մէջ, մենք կը հանդիպինք շատ լուրջ գրութիւններու:

Երկրագունտի ճակատագիրը իրենց ձեռքին մէջ ունեցողներն իսկ, այսօր գլուխ կանգնած են այս կազմակերպութեան և ցեղին ապագայովը մտահոգ՝ լրջօրէն նկատի կ'առնեն զայն: Անոր ֆիզիզական և բարոյական կրկնակ օգուտները շեշտելով, կը շեփորեն պատանեկութեան՝ հաւաքուիլ անոր — սկառուտական — դրօշին տակ:

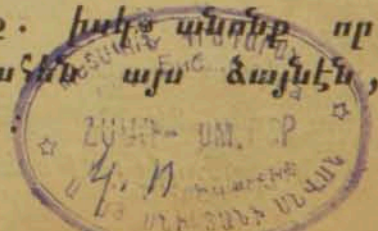
Այս թիւով մենք կուտանք Զօր. Պատէն-Բաուրլի մէկ գրութիւնը, Ֆրանսացիներու ուղղեալ. իսկ մեր Մարսիլիոյ թղթակիցը, ոգեւոր կերպով կը նկարագրէ շարժումը Ֆրանսայի մէջ: Յաջորդ թիւով մենք նոր փաստեր կուտանք տակաւին այս մասին:

Երբ Եւրոպական քաղաքակրթուած ազգեր այսքան կենսական կը նկատեն սկառուտի գաղափարը, իրենց տուած թանկագին կեանքերուն կորուստը այս միջոցով կ'ուզեն դարմանել. և երբ Գլխամասօյի պէս մէկը, վայրկեան մը, սկառուտի տարագին մէջ կը մտնէ, Հայերս ամենամեծ ոճիրը գործած կ'ըլլանք այս շարժումին հանդէպ թեթեւակի վերաբերուելով: Մենք որ դարերով ստրկութեան մէջ ապրած ըլլալով անոր հետքերը կը կրենք մեր մարմինին և մեր հոգիին վրայ, կենսական և անյետաձգելի պէտքն ունինք սկառուտական կազմակերպութեան գործնալուծն:

Մասնաւոր կերպով ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր պաշտօնական շրջանակներու և յատկապէս Հայաստանի Հանրապետական կառավարութեան, որ թատերական և գրական ճիւղերու մասին իր ունեցած գովելի մտահոգութենէն, մաս մըն ալ այս շարժումին հաճի նուիրել: Մօտալուտ ներգաղթի միջոցին մանաւանդ, Պետութեան համար անմիջական կարեւորութիւն ունեցող ազգակներուն ամենակարեւորն է այս:

Մենք դրօշը կը պարզենք և շեփորը կը հնչեցնենք. իսկ անոնք որ սկառուտականները և իրենց գաւազները հեռու կը պահեն այս ճայնէն, ունենալու անհատ և և թե իրենց խղճին՝ եւ թե ցեղին առջեւ:

316-2000

ՍԿԱՌԻՏԻ ԿԵԱՆՔ

Սկաուտութեան հիմնադիր եւ Սկաուտ Պետ
ԶՕՐ. ԲՕՊԸՐԴ ՊԱՏԷՆ-ԲԱՌԻԸԼ
որուն Ֆրանսական սկաուտներուն ուղղած մեկ
գրութիւնը կը դնենք այս բիւիո մեջ եւ կը
յանձնաբարենք մեր ընթերցողներուն

ԱՌ ՍԿԱՌԻՏ ՊԵՏ

ԶՕՐ. ԲՕՊԸՐԴ ՊԱՏԷՆ-ԲԱՌԻԸԼ

Յարգելի Պետ,

Հրեուանքով եւ ազնիւ հպարտութեամբ
կու գանք Ձեզ ծանօթացնելու Հայ Սկաուտա-
կան շարժումը : Թերեւս զարմանալի երեւայ

Ձեզ այս շարժումին հող գտնելը այնպիսի
ազգի մը մէջ՝ որ քտակաւին երէկ հալածանք
ներու ամէնէն սարսափելիին ենթարկուած ,
ցիր ու ցան եղաւ եւ իր զաւաններուն լու
պատանիներուն ամենաառոյգները զոհ տուաւ :
Անշուշտ Գուք լսած կ'ըլլաք անոր շարչարանքի
պատմութիւնները որ կրեց յանուն քաղաքա-
կըրթութեան : Այսօր այս ազգը կը սպասէ
Անգլիոյ պէս մեծ ազգերու բարեացակամու-
թեան ու ձեռնտուութեան, իր նակատագրին
որոշման համար :

Սիրելի Պետ, ծանօթացէք Հայուն . Ան
յուսահատիլ չը գիտեր, իր երակներուն մէջ կը
կրէ քաղաքակիրթ ազգի մը պէտք եղած ամէն
յարմարութիւնները : Ան իր ձեռքէն վար չէ
դրած քաղաքակիրթութեան դրօշը իր ամենա-
նեղ օրերուն մէջ իսկ, իր դռները լայն բացա-
ւէ Արեւմուտքէն եկած լաւագոյն գաղափար-
ներուն, եւ Ձեր սկաուտական վարդապետու-
թիւնն ալ հոն իր արծազանքը գտած է, նոյն
իսկ պատերազմէն մի քանի տարիներ առաջ,
Ան շատ լաւ հասկցած է անոր կատարելիք
հսկայ դերը ցեղին ազնուացման գործին մէջ :

Սիրելի Պետ, պիտի խնդրէինք Ձեզմէ որ
հաճէիք մեր ողջոյնները տալ Բրիտանացի մեր
սկաուտ եղբայրներուն, եւ յանձնարարել որ
իրենց բարեկամեցողութիւններէն մաս մը յատ-
կացնէին Արեւելքի այս քաջորդիներուն, Հայ
սկաուտ եղբայրներուն, եւ բարի ըլլային իրենց
ծայնը միացնելու ամէն անոնց՝ որոնք գիտակ-
ցօրէն կը պաշտպանեն Հայուն նուիրական
դատը :

Ազնիւ Պետ, հաճեցէք ընդունիլ մեր սիրոյ
ողջոյնները եւ մեր լաւագոյն զգացումները եւ
հաղորդել զանոնք Բրիտանացի մեր սկաուտ
եղբայրներուն :

ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏՆԵՐ

ու-Տնօր
ՆԵՐՍԷՍԵ

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ԵՒ

ԱՊԱԳԱՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ

Ամէնքս ալ կ'ընդունինք մեր երիտասարդութեան ֆիզիքական զարգացման և անհատական առողջապահութեան համար, ընդհանուր մէթոտի մը օգտակարութիւնը: Պատերազմը մեր նոր սերունդի ուժը սպառեց և ան պարտաւոր է վերականգնումի դժուարին գործին մէջ ի սպաս դնել իրեն մնացած ուժն ու կորուզը: Անհրաժեշտ է ուրեմն, մասնաւոր և լուրջ ուշադրութիւն դարձնել ներկայ սերունդին կաշմութեան, զայն ապագայ անակնկալ պատահարներու պատրաստելու համար:

Մեծն Բրիտանիոյ մէջ մենք կանխատեսեցինք այս խնդիրը, ինչպէս մեր ֆրանսացի բարեկամները: Մեր դաստիարակները, մեր նաւային և ներքին գործերու իշխանութիւնները, մասնաւոր կրթական հաստատութիւններու վարչութեանց հետ խորհրդակցարար երիտասարդութեան բարելաւումին կ'աշխատին:

Համոզում գոյացուցած ենք թէ կարող քաղաքացիներու սերունդի մը կազմութեան համար ոչ միայն ֆիզիքական դաստիարակութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի, այլև կարեւոր և հիմնական են երեք կէտեր, որպէսզի նա կարենայ յաջողութեամբ դիմադրել տպագայի բոլոր պատահարներուն թէ պատերազմի ընթացքին և թէ խաղաղութեան շրջանին:

Երեք կէտերէն կարեւորագոյնը նախագիրը, բարոյական արժանիքն է. այսինքն պատուաբեղութիւն, ձեռնհրէցութիւն, կարգապահութիւն, համբերութիւն, անհատականութիւն և պատասխանատուութեան զգացում: «Նի ալ ինքնիշխան ըլլալ»:

Երկրորդը՝ ձեռակա ճարպիկութիւն և գիտական ծանօթութիւններ ունենալն է:

Երրորդը՝ ուրիշի հանդէպ պարտականութեան զգացումը և հաւաքականութեան օգտին համար, անհասկան համագործակցութիւնն է:

Բարոյական արժանիքը, հայրենասիրութեան համար այնքան կարեւոր և հիմնական է որքան կարեւոր է ֆիզիքական մեծ ճարտարութիւնը: Անտարակոյս մարմնական առողջութիւնը ինքնին չի կրնար հայրենիքը պաշտպանել, քանի որ բարոյական արժանիքը կը նշանակէ, սակաւապետութիւն և ողջախոհութիւն ունենալ և ինքնիշխան ըլլալ:

Կարելի չէ նկարագրել իբր դաս աւանդել դասարանի մը աշակերտներուն: Անիկա անհատին ինքնազարգացման արդիւնքն է:

Ասիկա ալ նոյնքան ճշմարիտ է, որքան բոլոր այն նիւթերը որոնք երիտասարդութեան կազմաւորումին մաս կը կազմեն: Ներկայ դաստիարակութեան պարտականութիւնն է վաղեմի աւանդական դաստիարակութեան տեղ, որ միայն արտաքինը կը զարգացնէ, հաստատել՝ անհատին իր անձին ճշմարիտ դաստիարակութիւնը որ անհատէն իսկ կը բղխի:

Սկաուտական մէթոտին մէջ մենք ջանացինք այս ուղղութեամբ աշխատիլ: Արդիւնքները ցոյց կուտան թէ գործադրուած ուղղութիւնը տղոց հաճելի է (այժմ ունինք 1,175,000 սկաուտ, որոնք կը կրթուին): Անոնք իրապէս կ'ստանան ֆիզիքական ուժ և բարոյական նկարագիր:

Սկաուտ պետի մը պաշտօնը՝ իր տղոց սորվեցնելէ աւելի, ինքնաբերաբար սորվելու մեծ փափաք մը ներշնչելն է անոնց: Եթէ մեր ցոյց տուած ճամբուն հետեւին, այս արդիւնքը դիւրութեամբ կ'ստանան: Գաղափարը յղացուեցաւ և ի գործ դրուեցաւ. նկատի ունենալով երիտասարդ զինուորներու հրահանգումը, և գործնականապէս բանակին մէջ հաստատուեցաւ թէ ֆիզիքական վարժութիւնները չեն կրնար անհատին նկարագիրը կազմել, որ այնքան անհրաժեշտ է ներկայ պատերազմիկներուն:

Ուրեմն սկաուտիզմը կը ջանայ լաւ զինուորներ կազմել. նամանաւանդ ան կը կազմէ վստահելի ու լաւ քաղաքացիներ:

Ընկերային այս անկայունութեան և յեղաշրջման պահերուն սկաուտիզմը երկրին արժէքաւոր աւանդն է:

Պատերազմէն վերջ վերականգնումի գործը ներկայ սերունդէն պիտի պահանջէ բարոյական բարձր մակարդակ մը զոր երբէք չէ պահանջած: Ասկէ կը հետեւցնենք թէ անհրաժեշտ է մեր ընտրեալ դասակարգին կորուստը դարմանել և ունենալ նոր և շատ գործնական դաստիարակութեան մէթոտ մը:

Սկաուտական մէթոտով դաստիարակութիւնը կ'օժանդակէ ծնողաց և ուսուցիչներուն. տղոց պարապ ժամերուն բարոյական մթնոլորտ մը կ'ստեղծէ և անոնց միտքն ու մարմինը կ'ուղղէ դէպի առողջ գործունէութիւն:

Ասկէ զատ գործնականին մէջ այս մէթոտը կը ջանայ զօրացնել Ծրանս. հանրապետութեան սկզբունքները, Ազատութիւնը՝ քաջալերելով տղոց կամաւոր ջանքերը:

Հաւասարութիւնը, քանի որ Սկասուտ-
Պետը, ոչ թէ իբր սպայ այլ իբր մեծ եղբայր կը
վարուի տղոց հետ, և թէ անոնց մէջ երբէք
դաւանանքի և դասակարգի խտրութիւն չը
դնեն:

Եղբայրասիրութիւնը, քանի որ ամեողջա-
կան շարժումը, ամբողջ հայրենիքին վրայ մէկ
հաս է:

Այս շարժումը աւելի հեռու կ'երթայ: Նա
տարածուած է քաղաքակիրթ աշխարհի մէջ
ամէն տեղ ուր գտնուած են նոր դաստիարակներ
և հայրենասէրներ, անոնք իրենց ուշադրութիւնը
նուիրած են բոլոր ուժերէն զօրաւորագոյնին՝
«Ապագայ քաղաքացիին»:

Այս շարժումը ունի քաղաքական կարե-
ւորութիւններ զորոնք անկարելի է չը ճանչնալ:

Ազգերու Լիկին կազմութեան համար,
Սկասուտներու (որոնց թիւը այսօր 4 միլիօնէն
աւելի է) եղբայրասիրութիւնը զսնազան ազգե-
րու մէջ կ'ստեղծէ հասկացողութեան և փոխա-
դարձ համակրանքի թթիւմը մը որ պիտի կա-
րենայ շարունակել այն փառաւոր ընկերակա-
նութիւնը զոր արդէն սկսած է և պատերազմի
դաշտին վրայ ամրացած է անոնց հայրերուն
արեան մէջ: Անիկա աւելի անվրէպ և յարատև
պիտի ընէ խաղաղութեան պահպանումը:

Բնականաբար չ'ենք կարծեր որ Բրիտանացի
տղուն օգտին համար մտածուած մէթոտ մը՝
բացի իր ընդհանուր սկզբունքէն՝ կարելի ըլլար
իր բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ ուրիշ
ազգի մը տղոց յարմարեցնել, այնպէս որ զործը
իր յարմարագոյն սիսթէմին վերածեցինք: Փորձը
հաստատիչ կերպով ցոյց տուած է թէ այն եր-
կիրներուն մէջ ուր սկզբունքը այս կերպով
պատշաճեցուցուած է, ընդհանրապէս լաւ ար-
դիւնք տուած է:

Երբ և իցէ ընդարձակ բացատրութիւններ
պահանջուին այս մասին հաճոյքով պիտի ջա-
նամ գոհացում տալ:

ՌՕՊԸՐԴ ՊԱՏԸՆ ԲԱՌԻԸԼ
ԹԱՐԳ. Գ. Ե. (Սկասուտ Պետ)

Ի՞նչ է ՍԿԱՍՈՒՏՈՒԹԻՒՆԸ (1) ԻՐ ՀԻՄՆԱՆ ՄԵ՛

Մանկավարժական նոր դրութիւն մըն
ան, Թուրքոյի, Րէտտիի, Լիցի, Ֆէրրէրի, Տը
մոլիէնի, Տըքքօլիի, Տիուէյի — ժամանակակից
ամէնէն գլխաւոր դէմքերը միայն յիշելով —
հետ՝ զօրավար Պատըն-Բատըլ մէկն է իտէալի
տէր այն անձնաւորութիւններէն որոնք դաս-
տիարակութեան գործին կարեւորութեանը և
արդիւնաւորութեանը անկեղծօրէն համոզուած,
բայց դժգոհ անոր աւանդական մէթոտներէն,
սրտայոյզ անձնուիրութեամբ մը ճգնած են ար-
մատական բարեփոխութեան մը ենթարկել զայն:

Տարիներէ ի վեր գանգատ կը յայտնուի թէ
դպրոցները ծուռ կազմակերպութիւն մը ունին.
տարիներէ ի վեր՝ փորձառական հոգեբանու-
թեան աշխատանոցները ի սպաս դրուած են դըպ-
րոցական նոր կազմակերպութեան մը պէտքին:
Յայտնուած դժգոհութեանց հիմը սա է թէ՛
դպրոցը կ'ուզէ բոնի իրեն պատշաճեցնել տղան.
մասնանշուած բարեփոխութիւնն անց հիմը սա է թէ՛
դպրոցը ի'նքը պէտք է խոնարհի դէպի տղան,
ինքզինքը պատշաճեցնէ անոր բնախօսական,
հոգեբանական պահանջներուն: Այս մտօք զործ-
նական փորձեր ըրած են, ի մէջ այլոց, Թուր-
թոյ իր Եասնաիա-Բոլիսանաի դպրոցով. Րէտտի,
Տօքթ. Լից, Տէմոլէն, Ֆէրրէր՝ իրենց «նոր
Դպրոցներով, Տօքթ. Տըքքօլի՝ Պրիւսէյի մէջ և
չըջակայքը հիմնած իր երկու հետաքրքրաշարժ
դպրոցներովը. մէկը բնականոն, միւսը անբնա-
կանոն տղայոց համար. Տիւսէյ՝ իր University
Elementary Schoolով, Զօրավար Պատըն-
Բատըլ, որ տեսական շկատողութիւններ չէ
ունեցած մանկավարժութեան մասին, այլ «տպ-
բած» է այն մանկավարժական դրութիւնը զոր
ջատագոյնած է, աւելի խիզախ քայլ մը առած
է նոյն ճամբուն մէջ՝ իր Scouting for boysով,
կամ, աւելի ճիշդ, այդ գիրքին պարունակած
սկզբունքներուն համաձայն կազմակերպուած իր

(1) Սկասուտ (scout) անգղիերէն բառ մըն է որ սլաւ
միջազգայնացած կրնայ համարուիլ, թէև, իմ մասին,
նախամեծար պիտի համարէի հարազատ հայերէն բառ
մը, պայմանաւ որ այդ բառը հաւատարիմ թարգմանը
ըլլար դադափարին՝ ինչպէս է scout բառը: Մինչև որ այդ
բառը գտնուի կամ կերտուի, յօդուածներու այս շարքին
պիտի գործածեմ սկասուտ, սկասուտիս բառերը: Scout
կը նշանակէ սահմանադուսը պաշտպանող զինուոր,
միշտ աթթուն, զգայարան քները աղէկ մարզուած, կտրիճ:

բորինակ դպրոցով, որուն՝ իր սկզբնաւորու-
 անը առաջ բերած ընդհանուր խանդավառու-
 անը ոչ միայն վայրկեան մը չէ թուլցած,
 ի ընդհակառակը երթալով սաստկացաւ և ծա-
 ւեցաւ ամբողջ աշխարհի մէջ: Ձեռնարկը,
 այսօր, տիեզերական վտարկ կը վայելէ, և Անգ-
 ղիոյ թագաւորին հետ՝ հոյակապ մտաւորական-
 ներ ինչպէս նաև առեւտրականներ իրենց հա-
 մակրութեան և քաջալերութեան աւարկայ
 ըրած են զայն:

Աւելցնենք թէ Պատըն-Բաուըլի ձեռնարկը,
 բացի յիշեալ ընդհանուր ձգտումէն, մասնաւոր
 ձգտում մըն ալ ունի, ան է՝ ւերուկիկն ազ-
 նուացումը: Աւ կարելի է ըսել թէ Անգլիացի
 զօրավարին ձեռնարկին պորտի քարը այս մաս-
 նաւոր տեսակէտն է:

Ազէկ ճանչնալու համար Պատըն-Բաուըլի
 ձեռնարկը, զերծ մնալու համար այն թիւրիմա-
 ցութիւններէն որոնց տեղի տուած է ան, կու-
 բեւոր է գիտնալ նախ թէ ի՞նչ պարագաներու
 մէջ ծնունդ առած է ան:

Sir Robert Baden-Powell բրիտանական
 բանակին ընդհանուր տեղակալն է, որ իր կեանքը
 անցուցած ըլլալով անգլիական բոլոր գաղթա-
 վայրերուն մէջ, առիթներ ունեցած է հիացու-
 մով դիտելու բնիկներուն և մասնաւորապէս
 ամերիկացի cow-boyներուն կորովը, ձեռներե-
 ցութիւնը, ֆիզիքական և բարոյական շարքա-
 շութիւնը, աչքբացութիւնը, անձնուիրութիւնը:
 Նոյն այս առաքինութիւնները աւելի մօտէն և
 աւելի որոշ կերպով տեսնելու առիթը ունեցաւ,
 1899ին, Թրանսվալի պատերազմի միջոցին,
 Պուր (Պոէլ) տղոց վրայ: Մէկ քանի տարի
 վերջը, յԱնգլիա վերադարձին, զօրավարը ազ-
 դուեցաւ այն հակապատկերէն զոր կը ներկայա-
 ցընէին իր հայրենակիցները՝ նոյն առաքինու-
 թեանց տեսակէտով: Իրաւ է որ իր չորս կողմը
 շարժում կը տիրէր, բայց այդ շարժումը կորովի
 վատնում էր լոկ շատ անգամ: Բաց աստի, շա-
 տեր պարզ հանդիսատեսներ կ'ըլլային ուրիշնե-
 րուն գործունէութեան, գործելու կարողութիւնը
 բխացնելով այսպէս իրենց մէջը: Գալով կեանքի
 հարաւար պայտարին, որ նոյնպէս բուռն էր, ան
 ալ շատ անգամ իր ուղղութիւնէն շեղած և կո-
 րովի վատնումի ձեւը առած էր: Իր սրտին
 կիրքերուն յաղթել իր ջիղերը զսպել, փոխա-
 փոխակ միայն մարդոց կողմանէ եկած դժուարու-
 թեանց և խօշընդոտներու յաղթելու՝ անակնկալ,
 ինչպէս նաև կլիմայէն, առողջութենէն, և ին-
 առաջ եկած դժուարութեանց յաղթել, անա՛

այն երեսյթները զօրս Պատըն-Բաուըլ կը փրնա-
 ուէր իր շուրջը և չէր գտնէր: Ու ինքզինքին
 մեկնել ուղելով կեանքի ճամար այս խտորումը,
 Պատըն-Բաուըլ գտաւ թէ մեր օրերուն քաղա-
 քակրթութեան մէջ, մարդիկ՝ ապրելու ամէն
 դիւրութիւն գտնելով՝ իրենց մէջ անգործածելի
 մնացած կ'որովը սկսած են գործածել զիրար
 բզքտելու և, նիշականութեան սխալ գործա-
 ծութեամբ մը, ևսամոլութեան ի սպաս դնելու:

Պատճառը գտնել՝ դարմանը գտնել էր: Պա-
 տըն-Բաուըլի համոզումով՝ միայն մէկ միջոց
 կայ հակազդելու կեանքի յամառ պայքարի այս
 խտորումին, — որուն այնքան նպաստած են,
 Պատըն-Բաուըլի մտածումով, տեսակ տեսակ
 կառախումբերը, հանրակառքերը, օդօմօպիլ-
 ները, ֆուդպօլի մրցումները, սիկկլանները, տե-
 սակ տեսակ վնայերը, — միայն մէկ միջոց կայ,
 ան է՝ վայրենիներուն բարքերը մտցնել ՏՂԱՅՈՅ
 (չափահասները բուժել կարելի չէ) դաստիարա-
 կութեան մէջ, նպատակայարմար մշակոյթով,
 այդ մշակոյթին մէջն ըլլալով նաև պատերազմի
 պարագային ինքնապաշտպանութեան աստակու-
 թիւնը, քանի որ ոչ մէկ երկիր կրնայ ապահով
 ըլլալ թէ յարձակման ենթակայ պիտի չըլլայ օր
 մը: Մի՞շտ պարտաւար այս է սքառուտութեան
 յատկանիշերէն մէկը, և իրականութիւնը տես-
 նելու անկարող երազատեսները միայն պիտի
 համարձակէին անտեսել յարձակումի ենթակայ
 ըլլալու կարելիութիւնը: Այս մտածումէն առաջ-
 նորդուած, յանկարծակի յարձակման ենթակայ
 եղած Mafeking քաղաքը պաշտպանող զօրա-
 վարը, նոյն ինքն Պատըն-Բաուըլ, խորհուրդ-
 կուտար իր ազգին՝ ունենալ ազգային բանակ
 մը, զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեամբ,
 խորհուրդ՝ զոր տարիներ վերջ Անգլիա ստիպ-
 ուեցաւ գործադրելու: Արդիօք Սկառուտութիւնը
 մեծապէս չը դիւրացուց կառավարութեան գոր-
 ծը՝ այս տեսակէտով:

Ի՞նչ բանի մէջ կը կայանայ այդ մշակոյթը:
 Պատըն-Բաուըլ մեզ կը ծանօթացնէ զայն
 իր Scouting for Boys երկովը, որոյ ֆրանսե-
 րէն թարգմանութիւնը հրատարակած է Neu-
 châtel ի (Չուիցերիա) Delachaux et Niestlé
 հրատարակչատունը, և որ, աւելորդ է ըսել,
 իբր հիմ ծառայած է Ֆրանսայի պոյ-սկառու-
 ներու դասագիրքին, և անշուշտ ուրիշ երկիր-
 ներու մէջ նոյն նպատակաւ հրատարակուած
 դասագիրքերուն:

Սկաուտութեան ձեռնարկը երկու էական մասեր կը ներկայացնէ . 1. Անոր ոգին, անոր հիմը կազմող էական սկզբունքները . 2. Անոր կազմակերպութիւնը, այս բանին մէջ հասկնալով նաեւ ծրագիրը :

Աւելորդ է ըսել թէ ամենէն կարեւոր մասը անոր ոգին է : Կազմակերպութեան ձեւը կրնայ փոխուիլ և նպատակայարմար պատշաճումները գրել՝ տեղական պահանջներու համաձայն, թէև — այդ կազմակերպութեան մէջ կան հիմնական կէտեր՝ որոնք անբաժան են ձեռնարկին ոգիէն և, հետեւաբար, այս վերջինին չափ կարեւոր :

Այդ ոգին է, ինչպէս ըսի արդէն, մէկ կողմէն՝ նորահաս սերունդը ազնուացնել և քաղաքակրթութեան արդի պահանջներուն համեմատ շինել . ֆիզիքական և բարոյական կարգ մը բարեմասնութիւններով օժտելով զայն :

Միւս կողմէն՝ տղայոց դաստիարակութեան գործը հիմնել անոնց բնախօսական-հոգեբանական պահանջներուն վրայ, տղան դաստիարակել՝ զայն հրապուրող միջոցներով :

Սկիւտար

Յ. Թ. ՀԻՆՊԼՍԱՆ

ներդաշնակ գործունէութիւններ ունենան, որոնք ոչ թէ զիրար չը խափանեն այլ ընդհակառակը զիրար բար լրացունելով նախատեսուած արդիւնքի, ձեռք բերեն . այս պարագային մասերու գործունէութիւնները այնպէս մը իրարու շղթայուած են, որ անոնցմէ մէկուն ձախորդ մէկ գործը կրնայ ամբողջ արդիւնքին վրայ շատ մեծ ազդեցութիւն ունենալ, ճիշդ ինչպէս որ լեռնորդներու կը պատահի, որոնք չուանով մը իրարու կապուած՝ լպրծուն բարձունքներու վրայ մագլցած ժամանակնին իրենցմէ մէկուն սայթաքումը պատճառ կը դառնայ ամբողջ խումբին գահավէժ անկման :

Այս է պատճառը որ կազմակերպութեան մը համար, որ դիպուածին առանց գործ թողելու իր նախատեսած արդիւնքին ամէնէն աւելի մօտենալ կ'ուզէ սիստէմադիք և կանոնաւոր գործունէութիւն մը անհրաժեշտ կը դառնայ :

Իսկ սիստէմադիք և կանոնաւոր գործունէութեան մը առաջին պայմանը յիստիլին է . տիսիլինը շատ պզտիկէն սկսելով շատ մեծ համամատութեանց կը յանգի, մենք հետզհետէ պիտի քննենք թէ տիսիլինը ինչ ձեւերով կը պատշաճի սկաուտական կազմակերպութեան մը որպիսին է մերը :

Ա. ՀԱԳՈՒՍՏ ԵՒ ԿԱԶՄԱՍ

Սկաուտին տիսիլինը կ'սկսի իր հագուստէն և կազմածէն . սկաուտին հագուստին և կազմածին մանրամասնութիւնը արդէն կ'երեւի հայ սկաուտին ծրագիր յայտագրին մէջ (առանձին պրակով հրատարակուած և զոր կարելի է գնել Հ. Մ. Ը. Միութեան կեդրոնատեղիէն կամ մասնաճիւղերէն) :

Սկաուտը պարտաւոր է ամէն ատեն կոկիկ հագուած ըլլալ, իր փողկապը ճաշակաւոր ձեւով մը կապուած, գլխարկը պատշաճ բարձրութեամբ դրուած, կօշիկը և գօտին փայլուն և կոճակները միշտ կոճկուած պիտի ըլլան . ոչ մէկ փրթած կոճակ կամ քակուած կար ներելի չէ սկաուտին . սկաուտին տիսիլինը — և հասարակ առողջապահութիւնը — կը պահանջեն որ ան ֆիզիքական մաքրութեան ևս չափազանց հոգ տանի և իր արդուզարդը (մաքրութիւնը) կատարեալ ըլլայ : Երկայն և խուլ մազեր, սեւածիր եղունգներ, չլուացուած դէմք բնաւ ընդունելի չեն : Իւրաքանչիւր հաւաքումի տասնապետին պաշտօնն է քննել թէ իր խմբակի սկաուտները կը լրացնեն սոյն պայմանները :

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Որ և իցէ կազմակերպութիւն ինչ չափով որ կանոնաւոր և սիստեմատիք գործունէութիւն մը ունենայ սոյն չափով ալ լաւագոյն արդիւնքներ ձեռք կը բերէ . եթէ կարելի ըլլայ կազմակերպութիւն մը մեքենայի մը վերածել արդիւնքն ալ չափազիտական ճշդութեամբ մը երեւան կուզայ . ասոր համար է որ բանակներ, որոնց համար ամենէն աւելի կարեւոր է նախատեսուած արդիւնքներուն եթէ ոչ հասնիլ գոնէ կարելի եղածին չափ մօտենալ, մարդկային խոշոր մեքենաներու վերածուած են, հոն այլեւս անհասկնելի չկան, այլ զանգուածային ամբողջութիւն մը որուն իւրաքանչիւր մասը, իւրաքանչիւր մասնիկը ամբողջին ունենալիք գործունէութենէն մաս մըն է որ պիտի կատարէ, այնպէս որ իւրաքանչիւր մասնիկի ձեռք բերած արդիւնքը մէկ մասն է միայն ընդհանուր արդիւնքին :

Ուրեմն այս տեսակ կազմակերպութեան մը բոլոր բաղկացուցիչ մասերը պէտք է անանկ

Իզմիր, 29 հոկտ. 919

«Հայ Սկսուս» թերթի
Պատ. Վարչութեան

Երկար ժամանակուան երազ մըն էր որ կ'իրականանայ «Հայ Սկսուս»ի երեւումովը. վասնզի առանց անոր, կարծեմ սկսուս մը չպիտի ունենար ճշմարիտ առաջնորդ մը որ

Իզմիրի Սկսուսներու խումբ մը

Իւրաքանչիւր հաւաքման բոլոր սկսուս-թերթը առաջուց որոշուած տեղը և որոշուած ժա-ային անպայման ներկայ պէտք է ըլլան, սկսուս մը բացակայելու համար նախապէս բանաւոր պատճառ մը ներկայացնելով իր տասնապետէն արտօնութիւն պիտի ուզէ, և այս վերջինը խմբապետին հաւանութեամբ այդ արտօնու-թիւնը պիտի տայ. և կամ մասնաւորապէս ծանրակշիռ պարագայ մը արգիլած պէտք է ըլ-լայ որոշուած ժամուն հաւաքատեղին գալը, այս կարգի պարագայ մը կրնայ նկատուիլ օրի-նակի համար հիւանդութիւն մը, օրինական արգելք մը և այլն:

Անգամ մը հաւաքատեղին ժողվուած՝ ան-ուանակոյճ տեղի կ'ունենայ հետեւեալ ձեւով. խմբակները իրարու քով մի շարքի վրայ կը կենան, խմբապետը ներկայութիւնները կը հաս-տատէ իւրաքանչիւր սկսուտը յանուանէ կոչե-լով, որուն այս վերջինը պատրաստի դիրքով ներկայ, կը պատասխանէ. այսպէսով բացակա-յութիւնները կը ճշտուին: Բացակայութեանց պատճառով խմբակներու մէջ եղած պակասները կը լրացուին խմբակէ դուրս մնացած սկսուտ-ներով և չըլլալու պարագային ամէնէն շատ պա-կաս ունեցող խմբակը միւսներուն մէջ բաժ-նելով:

Այս կարգադրութենէն անմիջապէս վերջ սկսուտները խմբակ խմբակ հասակի կարգով կը շարուին և մէկէն ութը թիւ կուտան. ա՛լ խմբակը կազմուած է և ա՛րողջ այդ հաւաք-ման նոյն կարգը կը պահէ. ասոր կը յաջորդէ քննութիւնը որուն նպատակն է հասկնալ թէ սկսուտները մաքուր կոկիկ՝ հագուած են, թէ աղտոտ, պատուած, փրթած կամ քակուած մա-սեր ունին, թէ կազմածնին ամբողջ է. այս քննութիւնը կը կատարուի, ինչպէս վերև ըսինք, տասնապետներուն կողմէ, իսկ խմբապետին կամ իր փոխանորդին պարտականութիւնն է տեսնել թէ տասնապետները լիովին կը կատարեն իրենց պաշտօնը:

Այս քննութեամբ արդէն խումբը պատ-րաստ է և հրամանի կ'սպասէ. յաջորդով պիտի հետեւինք իր շարժումներուն:

իրենց ցուցնէր իր ընթանալիք ուղիղ ճամ-բան: Երբեք ու է սկսուտ պետ չպիտի կա-րենար ունենալ այն օգուտը և կատարէր այն պարտականութիւնները զոր ընելու կոչ-ուած է ձեր թերթը:

Գովելի է ձեր ձեռնարկը, մանաւանդ... սքանչելի!

Ու հիացող մը «Հայ Սկսուտ»ին վրայ ու իրրեւ լիտր՝ Իզմիրի բարքոյիներէն մէկուն, կուգամ ամէն միջոցներովս ձեր տրամադրու-թեան տակ դնելու իմ համեստ կարողութիւն-ներս, փոքր ինչ օգնելու ձեզ այն նպատակին մէջ որով տողորուած էք առաջնորդելու դէպի բարոյականի Արարատը անմահ ցեղի մը քաջ գաւակները...:

Կը խոստանամ ուղարկել ձեզ տեղեկու-թիւններ այստեղի սկսուտներուն վրայ, ինչ-պէս նաև պէսպիսի լուսանկարներ սկսուտական կեանքէ:

Ձեր սկսուտ եղբայրը
ԶԱԻՆ ՅԱԲԷԹԵԱՆ

Սպամարիա Ա. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

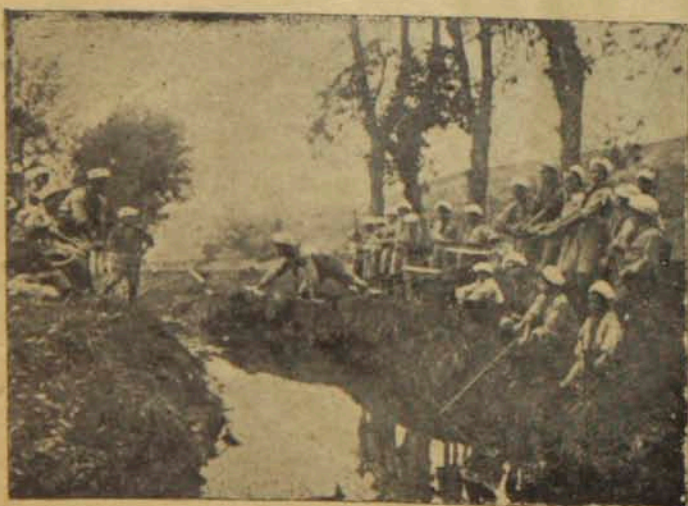
Վոսփորի Հայ-Սկաուտներու յիւնսքը

Մարտիիս, 18 Հոկտ. 1919

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պատ. Կ. Վարչութեան

Պարօններ,

Խոստացածիս համեմատ Ձեզ գրելու պատիւը կ'ունենամ այսօր: Հոս տիրող սկաուտական ոգեւորութիւնը ձեզ ծանօթացնելը կարծեմ ձեզ հաճոյք պիտի պատճառէ: Ծրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, իր տիկինը, Քլէմանսօ և ուրիշ մեծագոյն անձնաւորութիւններ արդէն սկաուտական շարքերուն սէջ մտած են: Այսօր Ծրանսայի մէջ գոյութիւն ունի գրականութեան շնորհսեռ մը, սկաուտական,

Քերայի Սկաուտները կամուրջ կը շինեն

գրականութիւնը: Ծրանսայի մեծագոյն հանդէսները նոր հարցով մը կը զբաղին, պատերազմի պահուն, կ'ըսեն անոնք, Ֆրանսական արդի սերունդը և մանաւանդ ապագայ սերունդը, իրմէ շատ բաներ կորսնցուց, և այդ կորուստին փոխարէն իր նախորդ սերունդէն շատ աւելի բեռ մ'ունի իր հայրենիքին հանդէպ. հայրենիքին մէկ մասը աւերակ է, վերաշինելու համար կորովի սերունդի մը պէտքը անհրաժեշտ է. Պատերազմական և կրթական նախարարութիւնները և Ծրանսայի մեծագոյն միտքերը հայրենիքի փրկութիւնը, վերաշինութիւնը սկաուտիզմին մէջ գտած են: Եւ այդ մասին որքան գրութիւններ, որչան պատկերներ կան: Հոս հանդէսներու մէջ առէն ազգէ սկաուտներու պատկերները կը տեսնենք, սկսեալ գերմանական սկաուտէն որ գրաւեալ հողերու մէջ ժողովուրդին նեղութիւն տալէն զատ, նաեւ զանազան պաշտօններով շարչարեցին խեղճ տնազուրկ դիւղացիները. կայ նաեւ մեր յոյն բրոսկորոսները, որոնք Ասիոյ մէջ թրքական բարբարոսութիւնը ամօքելու կ'աշխատին: Որչա՛փ ընկճուեցայ երբ տեսայ որ մեր հայ-սկաուտները չկային, ուզեցի վայրկեան մը հաղորդակցութեան մտնել հոստեղի սկաուտական մարմիններուն հետ. բայց այդ իրաւասութիւնը չունենալուս, ետ կեցայ: Մի քանի ազգային կարեւոր անձերու մէկ սկաուտական գործունէութիւննիս Ճպիտի ծանօթացը-

նեմ և այս մասին իրենց գաղափարը պիտի շօ-
 շափեմ: Հոս կայ կարեւոր ուժ մը որ մեզ ա-
 մէն կերպով կրնայ օգտակար ըլլալ: Կը խընդ-
 րեմ որ հաճիք ինձ դրկել փօստով «Հայ-սկա-
 ուտներու» լուսանկարներ, որ հրատարակենք
 և ես ալ այս միջոցներով կարենամ օտար մեծ
 միտքերու գնահատականները ժողովել, ինչ որ
 «Հայ-սկաուտ»ի համար օգտակար կրնան ըլլալ: Ե-
 Յետոյ Եւրոպայի ծանօթացուցած կ'ըլլանք որ
 դեռ երէկուան մեծնող հայը այս օր կրնայ իբր
 քաղաքակիրթ ազգ ունենալ իր սկաուտները:
 «Կըրլ-սկաուտ»ներու բաղմատեսակ պատկերներն
 ալ ձեզմէ կը խնդրեմ: Ասոնք կը յուսամ որ
 մօտերս եւրոպական հանդէսներու մէջ ողջունե-
 լու բախտը կ'ունենանք ամէնքս ալ:

Անկեղծ սիրով՝ Զերդ
 ՊԻՄԷՆ ՍԱՀԱԹՃԵԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԻ ՄԸ ՄՕՐ ՆԱՄԱԿԸ

Պատուաւորան Խմբագրութիւն
 «Հայ Սկաուտ»ի

Իբր մայր սկաուտ զաւկի մը, ուրախ եմ
 որ թերթիդ հրատարակու մովը զուակս կ'օժ-
 տէք նաև ընթերցումի միջոցով մը:

Այս կերպով Հ. Մ. Ը. Մ. ի ազգօգուտ
 ընդհանուր շարժումին մասին իբր հայ մայր,
 ունեցած երախտագիտական անչափ զգացում-
 ներուս շարքին հատ մը եւս կ'աւելնայ, և սա-
 կայն պիտի շերտք որ չփորձեմ այս մասին ար-
 տայայտուիլ՝ քանի կ'զգամ թէ անկարելին
 փորձած պիտի ըլլամ:

Կը յուսամ որ ընթերցողներդ հետաքրք-
 րելու արժէքը կը ներկայացնէ հետեւեալ մի-
 ջադէպը և որուն՝ զաւկիս կողմէ պատճառա-
 քին հարազատ թարգմանն ըլլալ պիտի ջանամ:
 «Հոկտեմբերի վերջին կիրակին էր, եղա-
 նակին շնորհած բացառիկ գեղեցիկ օդով օրե-
 րէն մէկը, Պէշիկթաշի սկաուտները, որոնց
 միշտ կ'ընկերանայ զաւակս, արշաւ մը կատա-
 րած էին այդ օրը դէպի Մասլաք: Արեւաձու-
 տին զաւակս տուն կը դառնայ, դէմքին վրայ
 ցոլացնելով զուարթ այն դրոշմը որ մանուկը
 միայն բնութեան ազատ ծոցին մէջ պիտի կըր-
 նար առնել:

Իր վրայ արտափայլող խանդավառութիւնը
 զիս կը հետաքրքրէր, սակայն ան կանխեց զիս
 ինչ և աճապարեց սկսիլ իր պատմութեան:

— «Այսօր Պր. Յ. Ա. ն էր որ մեր խումբը
 առաջնորդեց: Ծամբու երկայնքին յաճախ մեզ
 խաղցուց խաղեր՝ որոնցմէ ինձ համար շատերը
 նոր էին: Շատ անգամ ալ լերան վրայ բաներ
 բացատրեց մեզի որոնք չէինք հասկնար
 երբ մեր ծերուկ ուսուցիչը իր ակնոցին վրա-
 յէն դէպի դուրս՝ մեզ նայելով, բացատրել կը
 փորձէր դասարանին մէջ: Մայրիկ, ճամբան
 եւրոպացի զինուորներ կային, երբ իրենց մօ-
 տէն կ'անցնէինք, մեզի ցուցուցին ողջ ողջ
 թռչուններ, որոնցմէ մէկ մասը վանդակներու՝
 մէկ մասն ալ իրենց կոշտ ձեռքերուն մէջ բան-
 տարկուած էին: Փոքրերս շարժուծեւերով և
 խումբին ընկերացող մէկ քանի մեծեր ալ ուղ-
 զակի խօսելով յարաբերութեան մտանք զին-
 ուորներուն հետ: Մէկ քանի վայրկեան, հազիւ
 անցաւ, սակարկութիւնը արդէն յարմարած էր,
 համաձայնած էինք հա՛ր հինգ զրուշէն գնել:
 Ես ալ իմ կարգիս, հինգ զրուշ, տրամադրեցի,
 խնայած դրամիս մէջէն. անուշիկ թռչուն մը
 արդէն իսկ ափիս մէջն էր: Խումբերնուս մէ-
 ջէն մօտ 8—10 հոգի մէկ մէկ հատ գնեցին:
 Ծամբանիս շարունակեցինք ամէն վայրկեան
 ու շաղթութիւննիս դարձնելով մեր սիրունիկ
 թռչուններուն: Մայրիկ, խեղճին սիրտը միշտ
 թըք, թըք կը նետէր...: Ախ, ինչ ալ ազ-
 ւորիկ տաքուկ էր...: Երբ ոտքերէն կը բռ-
 նէի թեւերը կը զարնէր և իռիլ կը փոր-
 ձէր...: Հազիւ հինգ վայրկեան հեռացանք,
 Պր. Յ. Ա. իր շուրջը հաւաքեց մեզ և խօսե-
 ցաւ սկաուտին տկարներուն օգնելու և կեն-
 դանինները սիրել և պաշտպանելու պարտակա-
 նութիւններուն շուրջ: Իր խօսքը՝ կարծեմ դեռ
 չէր աւարտած, երբ արդէն իսկ իրար կանխե-
 ցին ընկերներս իրենց թռչունները ազատ թըռ-
 ցնելու հաճոյքին մէջ: — Վերջին համարը մըն
 ալ իր բամբուլիկ փետուրներուն, և ափս ար-
 դէն պարապ էր:

Մայրիկ, չէս գիտեր թէ առաջ որքան
 ուրախ եղայ այդ պըտրիկ, աղուորիկ թռչունը
 ունենալուս համար. և մանաւանդ հիմայ որքան
 ուրախ կ'զգամ, երբ իմ խնայած հինգ զրուշ-
 նոցովս թռչնիկի մը կեանքը գնած և ազատու-
 թիւնը վերադարձուցած եղայ:

Մայրիկ, հիմայ ալ զիս աւելի շատ պիտի
 սիրես, անանկ չէ՛, կեանքիս մէջ իբր սկաուտ
 ես ալ կեանք մը ազատած եզայ:

Յուզումէս երեսս ի վար սահող երկու կաթիլները անհետացնելու լաւագոյն միջոցը նկատեցի չրթներս սեղմել օրուան արեւին տաքը ցոյցնող զաւկիս կարմրուկ այտերուն վրայ:

Էութեանը մէջ շատ պարզ, սակայն ոգիովը խորապէս հրահանգիչ տրուած այս դասը, կը յուսամ արժանիքը կը վայելէ երախտագիտութեամբ լեցնելու ամէն զգայուն ծնողքի սիրտ:

Յարգանօք
ԱՍՅՂԻԿ

7 Նոյեմբեր 919
Պեշիկթաշ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէն անհատ, որ ներկայ դարու մտաւոր կրթութեան հետ համընթաց ֆիզիքական կրթութեան անհրաժեշտութիւնն ըմբռնած է և այդ ուղղութեամբ կը շտկէ իր քայլերը, կը կատարէ ֆիզիքական մարզանք:

Քիչ շատ զարգացում ունեցող մարդիկը պէտք է գիտնայ թէ ինչու մարզանք կ'ընէ: Զի բաւեր միայն ըսելը թէ մարզանք կը կատարենք որովհետեւ օգտակար է ան. այլ պէտք է գիտնալ թէ ինչու օգտակար է: Պէտք է գիտնալ թէ ինչ երեւոյթներ տեղի կ'ունենան մեր գործարանաւորութեան մէջ, ուրիշ խօսքով պէտք է ուսումնասիրել մարզանքին բնախօսութիւնը, որովհետեւ այս մասին հարկ եղած ծանօթութիւններն ունենալէ յետոյ միայն կարելի կ'ըլլայ ճշդել մարզանքի տեւողութիւնը, չափն ու սահմանը, օգտակարէն վնասակար ըլլալու հանգամանքը և իւրաքանչիւր մարդիկի անհատական ու կազմական պահանջները:

Ինչպէս ամէն ձեռնարկի մէջ, նոյնպէս ալ մարզանքի համար չի բաւեր կիրարկել կոյր զկուրայն ըմբռնուած պայմանադրական շարժումները, այլ պէտք է անոր գիտակից ըլլալ: Այս, որքան կարեւոր ամէն մարդիկի, առաւելապէս անհրաժեշտ է առաջնորդներուն, մարդիչներուն համար:

Մարզանքը՝ կը կատարուի շարժումով և շարժումը կը կատարուի մկաններու միջոցաւ:

Արդ, իւրաքանչիւր մկան որ շարժում կը կատարէ, կ'աշխատի: Այս աշխատութեան հե-

տեւանքը չի սահմանափակուիր սակայն շարժում կատարող մկանին մէջ միայն, այլ անոր հետեւանքը երեւան կուգայ զանազան ձեւերով զանազան գործերու մէջ. այս պատճառաւ մենք կը բաժնենք մեր ուսումնասիրութիւնը երեք մասերու.

1. Մկանային աշխատանք.
2. Մարզանքի բնախօսական երեւոյթները.
3. Բնախօսական կանոններով մարզանք կամ բնախօսական մարմնակրթութիւն:

1. ՄԿԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Մկանը կ'աշխատի: Ամէն աշխատող արդիւնք մը կու տայ, ամէն աշխատող կը յոգնի: Հետեւաբար մենք յաջորդաբար աչքէ պիտի անցնենք.

- Ա. Մկանային աշխատանքի բնախօսութիւնը.
- Բ. Մկանային աշխատանքի արդիւնքը.
- Գ. Մկանային յոգնութիւն:

Ա. ՄԿԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Մկանը աշխատելու համար կը կծկուի: Այս կծկումը (contraction) տեղի կ'ունենայ իւր քիմիական բաղադրութեան փոփոխութեամբն ու ջղային գրգիռով միանգամայն:

1. Քիմիական երեւոյթներ.— Ինչպէս ամէն գործարանաւոր մարմին, մկանն ալ կ'ապրի եւ հետեւաբար կը սնանի: Անիկա կ'առնէ իրեն պէտք եղած սնունդը և աւելորդը դուրս կուտայ: Այս արեւտուրին համար անիկա պէտք ունի թթուածինի, որպէս զի անով այրէ իւր աւելորդը: Այս կիզումին արդիւնքը, մոխիրը ըսենք, կ'ըլլայ ածխածինը: Այս մշտատեւ երեւոյթը, բացարձակ հանգիստի պահուն իսկ որոշ չափով տեղի կ'ունենայ. կիզումը յարատեւ է. այդ պատճառաւ ալ մարմինը կ'ունենայ մշտական որոշ ջերմութիւն մը, կենդանական ջերմութիւն, որուն աստիճանը կենդանիէ կենդանի կը տարբերի: Այսուհանդերձ, հանգստի պահուն, մկանը պէտք չունի սնունդով ներմուծուած ամբողջ բնածուխը այրելու, ան կ'ամբարէ բնածուխը իբր պահեստ շաքարածինի (glycogène) և ճարպի ձեւին տակ:

Մկանի գործունէութեան պահուն կիզումը կ'աւելնայ, որով նա աւելի թթուածին կ'ընդունի և աւելի ածխածին կ'արտադրէ: Այս պարագային անիկա յաւելուածական բնածուխը կ'ստանայ իր պահեստի նիւթերէն և հետեւաբար այդ պահեստը, մասնաւորապէս շաքարու-

ծինը կը պակսի: Այս պարագային մկանին ջերմութիւնն ալ կ'աւելնայ:

Բացի մկանին մէջ տեղի ունեցած կիզումէն, հոն կը կատարուի նաև վերանորոգութիւն: Մկանին մաշած մասերը յարատև կերպով կը նորոգուին, որով բորակածինի մշտական փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ: Երբ մկանը, չափազանց աշխատանքի պահուն կ'սպառէ իւր կիզելի պահեստը, մասնաւորապէս շաքարածինը, և երբ աւելի ճիգ մը ընելու կը պարտաւորի, այն ատեն նա ստիպուած կ'այրէ իւր իսկ բաղկացուցիչ մասերը, բորակասնները, որով տեղի կ'ունենայ մկանային սպառում:

2. Ջղային գրգիռ. — Մկանը ինքնաբերաբար չի կրնար կծկուիլ. ասիկա պէտք ունի գրգիռի մը, որ կը կատարուի ջիզերու միջոցաւ:

Ջղային կեդրոնական դրութեան այն մասերը, որ մկանային կծկումներուն կը հրամային շարժող կեդրոնները, իրենց հրամանը կը հաղորդեն մկանին ջղային թելերու, ստորական լեզուով ջիզերու միջոցաւ:

Այդ հրամանը տալու համար կեդրոնը կ'ազդուի երկու տեսակ շարժառիթէ, մին զգայնական և միւսը կամայական կամ կամովին:

Զգայնական շարժառիթը տեղի կ'ունենայ թէ կենսական և թէ յարաբերական մկաններու համար և այդ երկու պարագային մէջ ալ կրնայ ըլլալ գիտակից կամ անգիտակից:

Կամայական շարժառիթը, որու դերակատարը կամքն է, միշտ մեր գիտակցութեան սահմանին մէջ է:

Յարաբերական աշխարհի մէջ տեղի ունեցած իւրաքանչիւր շարժում, շատ քիչ բացառութեամբ, կը կատարուի ոչ թէ մէկ մկանի մը, այլ մկանային խումբի մը կողմէ. այդ շարժումը որոշ նպատակ մը ունի. այդ նպատակն իրագործելու համար իւրաքանչիւր գործոն մկան աւելի կամ պակաս կծկում մը կը կատարէ, իւրաքանչիւր կծկում որոշ չափով է. այդ չափը պահելով միայն գոյութիւն կ'ունենայ մկանային համերաշխութիւնը:

Մկանային համերաշխութիւնը կարենալ պահելու համար ի սկզբան կամքի — կամ ուշադրութեան — միջամտութիւն անհրաժեշտ է: Երբ միեւնոյն շարժումը յաճախակի կրկնուի, կամքի կամ ուշադրութեան միջամտութիւնը երթալով կը պակսի և կուգայ ժամանակ մը, որ այլ ևս ուշադրութիւնը բնաւ դեր չի կատարեր և շարժումը կը կատարուի անդրադարձ

(rèflexe) կերպով և այլ ևս կ'ըլլայ բոլորովին մեքենական: Այս երեւոյթը մենք կը տեսնենք մանուկ հասակին մէջ և անկէ վերջն ալ մարդական նոր շարժումներ կատարելու պարագային:

Մկաններուն հետ ջղային դրութիւնն ալ աշխատելով ուրեմն, ան ալ կ'ունենայ իր կիզումը, թթուածինի և արտաթթուի առևտուրը:

Որչափ շատ և զօրաւոր ըլլայ գրգիռը և մանաւանդ կամք-ուշադրութեան միջամտութիւնը, այնքան աւելի աշխատութիւն կը կատարէ ջղային դրութիւնը և հետեւաբար այնքան աւելի կը յոգնի:

Սկիւսար ՅԻՔ. Ս. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ
(Շարունակելի)

ՖՈՒԹՊՈՒԼ ԵՒ ԻՐ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կարծեմ աւելորդ չի պիտի ըլլար երկու խօսք ընել ֆուքպօլի սկզբնական ծագումի մասին:

Ֆուքպօլը ծագում առած է Անգլիոյ մէջ անգլիական պաղարիւն և կառավարող մտքին արտադրութիւնն է այն:

Անգլիացիներուն ազգային խաղն է այդ ինչպէս պիտիտի Վմերիկացիներուն:

Այսչափ մը ըսելէ վերջ այս խաղին մասին թուենք անոր առաւելութիւնները և մատուցած ծառայութիւնները մեր դեռատի երիտասարդներուն:

Ինչպէս առիւծը արժանաշար կոչուած է թագաւորը կենդանական և կաղնին բուսական աշխարհին նոյնպէս ֆուքպօլն ալ կրնանք կոչել թագաւորը խաղերուն:

Պաղերը որոշ չափով կը զարգացնեն մարդուն ֆիզիքականը, մտաւորականը և բարոյականը. խաղեր կան որ միայն մտաւորականը և ուրիշներ ալ կան որ միայն ֆիզիքականը կը զարգացնեն, և խաղեր ալ կան որ վերոյիշեալ երեք բարեմասնութիւններն ալ իրենց վրայ կը կրեն, ասոնցմէ է և ֆուքպօլը:

Ըսինք թէ ֆուքպօլը կը զարգացնէ մարդուն ֆիզիքականը. թէ ինչպէս ֆուքպօլ խաղացող տղան կը գործածէ իր մարմնին բոլոր մասերը և անդամները, իր սիրտը, թոքերը, սրունքները, թեւերը, իրանը, վիզը եւլն., մաքուր ու առողջարար օդին մէջ: Շատ անգամ իր մարմինը թոյլ ու տկար զգացող տղայ մը

երբ փութացի խաղի մը կը մասնակցի, աշխու-
 ժութիւն մը կուզայ իր վրայ, որովհետեւ երբ
 մաքուր օգին և պայծառ ու միքրոպասպան
 արեւին մէջ ազատ կերպով կը վազէ իր ար-
 իւնը աւելի աշխուժով կը կոտարէ իր շրջանը,
 և ասով տղան և կամ երիտասարդը ամէն ցաւ
 կամ մարմնի տկարութիւն կը մոռնայ, կրծող
 հոգեր ու կիրքեր կ'անհետին ամբողջ խաղին
 տեւողութեան, և գիշերն ալ շատ հանգիստ կը
 քնանայ: Անգործութիւնը ամէն չարեաց մայրն
 է ըսուած, և իրաւ ալ այդպէս է և ասոր
 միակ դարմանն է մեր տղոց ու երիտասարդ-
 ներուն փութացի մը դաշտ տալ և մարգել զա-
 նոնք այս խաղին թոյլատու: օրէնքներուն հա-
 մաձայն:

Փութացի ոչ միայն կը զօրացնէ տղան
 այլ նաև կ'ընէ զայն ճկուն, ճարպիկ, աշխոյժ
 քաջ և չարքայ:

Փութացի կը զարգացնէ մարդուն մտա-
 ւորականը: Տղան իւրաքանչիւր անգամ որ
 գնդակը առնէ ստիպուած է ուղեղը գործածել,
 հաշուել իր ջրնկերներուն հեռաւորութիւնը և
 գնդակը մրցակիցէն փախցնելու միջոցը, ետ
 կամ առաջ ցատկելը, որու և կամ որ կողմին
 զարնելը: Ահա միջոց մը որ ուղեղ պէտք է
 վայրկենական որոշելու և որոշումը գործազրե-
 լու համար:

Փութացի կը զարգացնէ մարդուն բարո-
 յականը: Ամէն խաղ օրէնքներով կը կառա-
 վարուի, այս բանը ամէնէն աւելի շեշտուած
 կը տեսնենք փութացիին մէջ:

Տղուն կը սորվեցնէ ճշդապահ և հնազանդ
 լլու օրէնքներուն: Այս խաղը խաղացող անձ-
 նասէր չլլար, հասպա հասարակաց քննալիկ
 դեմ կոռուչով ու պայտաւելով հսկրութեան շահը
 կը խորհի: Փութացի խաղը կրնանք նմանցնել
 գործարանաւոր մարմնի մը որուն ամէն մէկ
 մասը կ'աշխատի յօգուտ ամբողջին:

Այս խաղը խաղացողը պարտ է յաղթած
 կամ պարտուած պաղարիւնով շարունակել
 մինչեւ վերջին վայրկեանը. առանց յուսահա-
 տելու ընել ինչ որ կրնայ, բան մը որ կարծես
 միակ Անգլիացիներու տրուած է. չի վհատի և
 մինչեւ վերջին երկվայրկեանը ոգի ի բռին աշ-
 խատի:

Ես շատ անգամներ տեսած եմ և խաղա-
 ցած Անգլիացիներու դէմ և գրեթէ միշտ խա-
 ղին վերջին մասին մէջ է որ անոնք յաղթած
 են, միայն իրենց կարգապահութեան (discipline),
 պաղարիւնութեան, և յարատեւութեան պատճա-

ռաւ: Փութացի խաղին ամէնէն լաւ ոգիին մէկն
 ալ սա երկու կէտերուն մէջ կը տեսնենք Ա.
 խաղի մամանակ իւրաքանչիւր խումբ կը զեկա-
 վարուի մէկ անհատէ մը և ուրիշ խաղացողնե-
 րու ձայնն ու պոռալը չը լսուի:

Բ. Իրրեւ ռիսերիմ թշնամիներ կը խաղան
 զիրար յաղթելու՝ զգեսնելու համար, սակայն
 երբ խաղը վերջ կը գտնէ ամէն բան կը վեր-
 ջանայ, դարձեալ եղբայր են և իրարու յաղ-
 թութիւնը կը շնորհաւորեն բարձրաչոխիթ կէց-
 ցէններով: Յաւալի է որ մեր մէջ այս ոգին
 տակաւին պէտք եղածին չափ չէ կրցած մուտք
 գտնել, բայց աշխատելով ապահովաբար պիտի
 կրնանք ձեռք բերել, կը բաւէ որ կամք ընենք

Վ.Ա.ՐԱ.Գ.

ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

ՍԿԻԻՏԱՐԻ ՄԷՋ

Սկիւտարի «Հայ Մարմնամարզարան»ի տա-
 րեկան մրցումները տեղի ունեցան 2 Նոյեմբեր,
 Կիրակի օր Միութեան սեփական պարտէզին
 մէջ: Մրցումներուն ընդհ. արդիւնքը բաւական
 գոհացուցիչ էր. մանաւանդ ուրախ ենք աւե-
 տելու հայ սքորի աշխարհին երկու կարող մարմ-
 նամարզիկներու փայլուն յաջողութիւնները յան-
 ձին Պրք. Ն. Ճէլայեանի և Բ. Թահթաճեանի:
 Առաջինը արագավազութեան, իսկ երկրորդը՝
 մէջտեղէն նիզակ նետելու մէջ գրեթէ կը հա-
 տասարին Թրանսայի լաւագոյններուն, ինչ որ
 փճացումէ ազատուող հայ աղբին համար մեծ
 փառք մըն է և մենք քաջայոյս ենք որ անոնք
 իրենց մասնագիտութիւնը մի միայն զարգացնելով,
 յաջորդ տարի Միջազգային Ողիմպիական խա-
 ղերու մէջ իրր հայ ներկայան սրու առիթը կ'ու-
 նենան Յաւալի է որ «Հայ Մարմնամարզա-
 րան»ը առանց իսկ պատճառաբանելու հրաժա-
 րած է Հ. Մ. Ը. Մ. է և կամ չէ անդամակցած:

Այս ուրախ առիթով կոչ կ'ընեմ այդ աղ-
 նիւ պարոններուն երկարել միաբանութեան ձեռք
 մը իրենց միւս բոլոր ընկերներուն ու երթալ
 յառաջ, միշտ յառաջ ու ցոյց տալ մեզ հաւ

ԱԹԼԵԹԻԿ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

կարծողներուն թէ մեր մօրմէն ծծած կաթը այնքան սնուցիչ ու արդար է որքան իրենցը :

Մրցավայրի անյարմարութիւնը պատճառեղած է որ կարգ մը խաղերու մէջ չափանիշերը տկար ըլլան, և այդ նկատումով է որ մենք շատ յաջող կը գտնենք արդիւնքները : Այս առթիւ թող ներուի ինձ մէկ քանի դիտողութիւններ ընել, կարգ մը զանցառութիւններու մասին, որոնք մեծապէս սովորական դարձած են մեզ այս տեսակ մրցումներու առին :

Նախ սրօրի կատարելապէս հակառակ է որ մարզիկ մը մերկ վիճակի մէջ, ցուրտ օդի ժամերով դողդղայ քաց օդին, կամ անոնց վրան մը յատկացուելու էր կամ թէ ներսը իրենց մասնաւոր սենեակները զրկուելու էին, դողդղացող մասն մը լաւագոյն արդիւնք մը չկրնար տալ :

Յետոյ, հակառակ որ հանդէսին փայլը աւելցնելու համար մարզիկ օրիորդները մրցումին հրաւիրուած էին, գրէթէ հանգիստ մը նստած էին աթոռներու վրայ, մինչդեռ կարելի էր անոնցմէ օգտուիլ մրցավայրին, մանաւանդ վազելու ճամբուն հսկողութեան մէջ : Շատ տգեղ է երբ վազող մը անդին, դո՛ւրս, նամբէն կը պոռայ, այսպէսով ու ժի ապարդիւն վատնում մը և ուշադրութեան ցրում մը յառաջ կուգայ մարզիկին համար :

Նաև յայտագիրը խիստ խճողուած էր, շատ մը փորձերու միեւնոյն մարզիկը յաջորդաբար կը մասնակցէին, ինչ որ հակառակ է սրօրի առողջապահական օրէնքներուն : Օրինակի համար երեք քիլօմէթր վազքի առին, Պրն. Յ. Սինանեան հազիւ 400 մէթր վազելէ վերջ, մարեցաւ ինկաւ : Անխոհեմութիւն է 17 տարեկան երիտասարդ մը կէս մղոն, և մէկ մղոնի մրցումներու մասնակցնելէ մէկ քանի վայրկեան վերջ 3 քիլօմէթր վազցնել :

Սրօրը ընդունինք իբր զարգացման ազդակ միւսները աւելորդ են :

Վ. Ս. ՓԱՓԱՋՆԱՆ

Մրցումներուն արդիւնքը յայտարարով :
Ք. Խ.

ՊելճիԴԱՅԻ ՄԷՋ. — Սեպ. 7ին ֆրանգօպելճիգական արշիքիլ մրցումներ տեղի ունեցան Պրիւքսէլի մէջ : Ֆրանսացիները 64ի դէմ 66 կէտով յաղթեցին Պելճիգացիներուն : Ֆրանսացի Ֆրագընէլ ցողով բարձր ցատկելու մէջ Ա. հանդիսացաւ 3.35 մէթրով (այխարհի չափանիշ 4.02 մէթր) : Բաօլի Ֆրանսացին 13.27 մէթր հեռաւարութեամբ գունտ նետելով առաջնութիւն շահեցաւ (Այխարհի չափանիշ 15.54) :

ՊՐՆ. ԿԱՐԱՆԹԻԷ

Ֆրանսայի, Թերեւս աշխարհի լաւագոյն կոփամարտը մարզանքի միջոցին

ՇՈՒԷՏԻ ՄԷՋ. — Սեպտեմբերի վերջերը, Սթօքհօլմի Սթատիօնի մէջ տեղի ունեցան Աքանտինաւեան տէրութիւններու արշիքիլ չեմ-

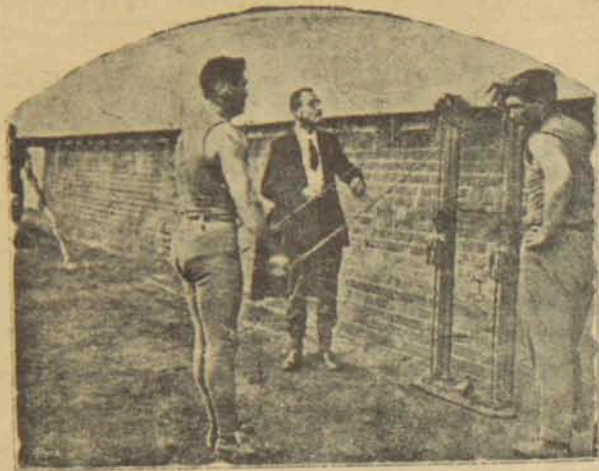

Ֆուլթայլի մրցում մը ունեցաւ Սթօքհօլմի լաւագոյն ֆուլթայլի խումբի մը հետ ու պարտուեցաւ Յի դէմ 1 կօլով:

Սեպտ. 14ին կիրակի օրը, 10,000 հանդիսատեսներու ներկայութեամբ Շուէտի Գաւառային Միացեալ Ֆուլթայլի խումբը յաղթեց վերօլիշեալ ֆրանսական խումբին 2ի դէմ 3 կօլով:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՁ

Պատերազմի տեւողութեան միջոցին Անգլիոյ մէջ ամէն տեսակ մրցումներ արգիլած էին. «Եթէ մրցիլ կ'ուզէք, գացէ՛ք թշնամիին հետ մրցեցէ՛ք» կ'ըսուէր: Պատերազմէն անմիջապէս վերջ, ֆուլթայլի հարիւրաւոր մրցումներ կատարուեցան. բանակը նաւատորմիդին դէմ, Լօնտոնցիները բանակին կամ նաւատորմիդին դէմ, և յն.: Ամէնէն նշանաւոր մրցումը որ տեղի ունեցաւ 50,000ի մօտ հանդիսատեսներու ներկայութեան, Իրլանտացիներուն և Լօնտոնցիներու միջև Անգլիոյ առաջնութիւնը շահելու մրցումն էր. երկու կողմերը առանց կօլի հաւասար մնացին, մինչ ուրիշ տարիներ Լօնտոնցիները յաղթական կ'ելլէին:

ՊՐՆ. ՊԵՆՏԻՆ

Անգլիոյ լաւագոյն կուսամարտը իր մարզիչներուն հետ

բիրնութեան մրցումները: Շուէտացիները շահեցան 39 կէտ. նորվեկիացիները՝ 23, Տանրմարգացիները՝ 22:

Շուէտացի էնկտալ 400 մէթրը կտրեց 48 ²/₁₀ երկվ.էն, կտրելով շուէտացիներուն չափանիշը — մօտենալով աշխարհի չափանիշին (48 ²/₁₀):

ՖԻՆԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՁ.—Միկրակ 1919 Օգոստոս 25ին 66,10 մէթր նիզակ (մէջտեղէն) նետելով կտորած է աշխարհիս նիզակ նետելու չափանիշը (62,50 մէթր):

ՀԵՄԵԼԱՆԻԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՁ

Բարիդի Իշխանաց Մարգին մէջ տեղի ունեցան ֆրանսական չեմպիոնութեան հեծելանիւի մրցումները: Նշանաւոր հեծելանորդ Սէրէզ երկար ննուորութեան չեմպիոն հանդիսացաւ 100 քիլօ մէթրը 1 ժամ 30 վայրկ 48 ¹/₆ երկվ.էն կտրելով: — Եթէ կարելի ըլլար Սէրէզ գրէթէ 4 ժամուան մէջ հեծելանիւով Պոլսէն էտիրնէ պիտի երթար:

ՖՈՒԹՊՈՒԼ ՇՈՒԷՏԻ ՄԷՁ

Սեպտ. 7ին, 20,000 հանդիսատեսներու ներկայութեան Սթօքհօլմցիները ֆուլթայլի մրցում մը ունեցան ֆրանսայէն եկած լաւագոյն խումբին հետ: Շուէտացիները 1ի դէմ 3 կօլով յաղթական եղան:

Սեպտ. 10ին, ֆրանսական նոյն խումբը

ՊՐՆ. ՌԻԵԱՆ ԻՐ ՊՁՏԻԿԻՆ ՀԵՑ

Աշխարհիս լաւագոյն լուզորդը իր յաջորդը կը պատրաստէ յանձին իր սիրունիկ դաւկին

օրիորդ՝ Սիւզան Ուլրայ 7 կին և 40ի չափ այր լուզորդներու մէջ չորրորդ հանդիսացաւ: (Ֆրանսայի լաւագոյն լուզորդը կին մը՝ դեռ կ'ըսեն թէ կիները այրերու չէն կրնար հաւասարիլ):

ԿՈՒՓՍՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳՎԻՈՅ ՄԷՋ

Դեկտ. 4ին Լօնտոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ ամիսներէ ի վեր սպասուած կուփամարտութիւնը Անգլիոյ լաւագոյն կուփամարտին՝ Պէֆթի և Ֆրանսայի լաւագոյն կուփամարտ՝ Գարրանթիէի միջև. Եւրոպայի առաջնութիւնը կորզելու համար: Մուտքի տոմսակները Հոկտեմբեր 22ին հրապարակուեցան ու 24 ժամուան մէջ բոլոր տոմսակները 50,000է աւելի, սպառեցան: Ֆրանսական շրջանակներու մէջ շատ կը խօսուի Գարրանթիէի հաւանական յաջողութեան մասին: Գարրանթիէ իր մարզիչներուն հետ ամիս մը առաջ Լօնտոն պիտի երթայ ու մասնաւոր

ՕՐ. ՍԻՒԶԱՆ ՈՒԸՐՊ

Ֆրանսայի լաւագոյն լուզորդը որ կարողացած է Պօլսէն Սկիւտար երկու անգամ երթալ գալու չափ հեռաւորութիւն մը լողալով կտրել մտաւորապէս 3 ժամուան մէջ 7 կին ու 40է աւելի այր լուզորդներու մէջ 4րդ հանդիսանալով:

ԱՆԳՎԻՍՏԻ ՊՐՆ. ԵՐԸՊ

Աշխարհի լաւագոյն քաղոններէն, չոր եւ մրցանակները կը յանձնէ իր երկու փոքրիկներուն:

չէնքի մը մէջ պիտի շարունակէ իր առօրեայ փորձերը:

Վ. Ս. ՓԱՓԱԶՆԱՆ

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ամերիկացի նշանաւոր օդաչու Նրվրօլէ յաջող թռիչք մը ըրած է, ժամը 290 քիլօմէթր արագութեամբ. այսինքն մէկ ժամուան մէջ 5 անգամ Պօլիսէն Սև Մով գացած վերադարձած է:

ԼՈՂԱԼՈՒ ՄՐՏՈՒՄՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Օգոստոս 24ին, Բարիդ Սէն գետի վրայ 11,700 մէթր լողալու ամաթօրներու մրցում մը տեղի ունեցած է: Պաշտօնապէս առաջնութիւն շահեցաւ անգլիացի նշանաւոր լուզորդ Տէվիտ Պիլինկիթըն, սոյն հեռաւորութիւնը կտրելով Պիլինկիթըն, սոյն հեռաւորութիւնը կտրելով 2 ժամ, 41 վայրկեան 55 երկվայրկեանէն: Եկրորդ հանդիսացաւ Իտալացի Գոսթա Մալիթօ, կտրելով նոյն հեռաւորութիւնը 2 ժամ, 43 վայրկեան 2 երկվայրկեանէն: Ֆրանսացի

Յունիս 22ին Ֆրանսայի Stade Perching մրցավայրին մէջ ողիմպի սկան մեծ մրցումներ տեղի ունեցան Իաչնակից Պետութեանց զինուորներուն միջև:

Տեղւոյ անձկութեան պատճառով մանրամասնութիւնները յաջորդ թիւերու կը վերապահենք:

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ԿԵԴՐՈՆԵՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի մասնաձևի մեր ընկերին՝ Գ. Զարեհ Մաճառեանի, իր եզրօր մահուան առթիւ:

ՀԱՅ-ՍԿԱՍՏԻՆԵՐԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Իզմիր, 24 Հոկտեմբեր

9 Նոյեմբեր 1919

Այդ օրը իբրևամբ արժէքը ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի օրագրին մէջ պատմական էջ մը դառնալու:

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի Պոլսոյ մասնաձևերէն թիւ X-ն (Պալթա-Լիման, Վոսփօր) էր որ Հայ-Սկաստներու երդման արարողութեան անդրանիկ նուիրական վայելքը տուաւ Միութեանս:

Արարողութիւնն ունէր խորհրդաւոր վստիւթիւն մը որ իր ընդհանուր պատկերովը կը դառնար յուզող:

Սկաստի երդումը՝ հայ պատանիին ըրած այդ հանդիսաւոր պատուի ուխտը, իրեն հետ ունէր կարծես, նաեւ բոլոր ներկայներու խոստումը:

Նուիրական տոյգ կամարին տակ, լուսապսակներ կը ձեւացնէին հոյորդներու գլուխը զարդարող շուշան ձերձակ դիւարակները:

Արարողութիւնը աւարտեցաւ կէս օրին: Հայուն ապագային հետ զուգորդուող այդ օրուան տպաւորութիւնները՝ ամէն վեկնող իր սրտին մէջ տարաւ:

Միութիւնս՝ Մասնաձևի վարչութեան և տեղոյս համակրելի խմբագրին իր շնորհակարտութիւններուն կը կցէ մազթանքները, երդուեալ Հայ-Սկաստներու այս առաջին խումբին, տանելու աննկուն՝ առաքնութեանց դասին և բարձրացնելու ազգը որուն զաւակներն են:

Նոյեմբեր 2 ն իր կարեւորութիւնն ունեցաւ երկրորդ պարագայով մըն ալ: Նոյն օրը Սիկիտարի բարձունքին վրայ դառնուող ամէն հայ՝ մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց նոյն մասնաձևի պատկանող «Յուլի Պօլ» ի երկու ամբողջ քիմերու սկաստներու պսակումէ մը շրջապատուած Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ֆուք պօյի պաշտօնական շարժով առաջին անգամ յայտնուիլ խաղաղապիսին վրայ:

Յաջողութիւն մեր երանդուն երիտասարդներուն:

Կիրակի 9 Նոյ, Հայ որբերու օրուան խորհուրդը բաշխումէն վերջ երբ դարձով լեցուն արկղիկները Գուժ Գարուի «Ասպարէզ» լսարանը կը հաւաքեն, ժամանակը ուշ ըլլալով կարելի չըլլար հաշուել անոնց պարունակութիւնը, և կ'ստիպուին հոն՝ լսարանին մէջ ձգել արկղիկները, այս պարագայի պահպանի պէտք կը տեսնուի, որուն սիրայօժար տրամադիւթիւն կը յայտնեն մեր Գուժ Գարուի մասնաձևի սկաստները, և երեք գիշեր մինչեւ առտու փոխն ի փոխ անձնուիրաբար պահակ կ'սպասեն լսարանի շուրջ:

Միութեանս սարքած վիճակահանութիւնը 31 Հոկտ. ուրբաթ օր տեղի ունեցաւ և շահեցաւ 537 թիւը. ստանալ կեդրոնէն:

Միութիւնս իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Բրթիի

9 Հոկտ. կէս օրէ վերջ, տեղոյս Հայ Սկաստներու յարգելի Միութիւնը թէյասեղան մը սարքած էր ի պատիւ յատուկ հրաւիրեալներու՝ իր վեցամեայ գործունէութեան համարատուութեան առթիւ. հրաւիրեալները բազկացած էին ազգային մարմիններու, Միութիւններու, և մամուլի ներկայացուցիչներէ և Ամերիկեան Ռիլիֆի անդամուհիներէ, Առաջն. Տեղապահ Տօր նախագահութեան տակ սիրուն և տպաւորիչ հուաքայթ մը եղաւ և առիթ ընծայեց ներկաներուն լսելու նախագահ Ս. Տօր, Գ. Մ. Եանըգեանի, Մր. Նիւմէնի և Միսիս Վէնըթիի պարագային յարմար բացատրական փոքրիկ ճառերը, որով մօտէն ծանօթացաւ այդ կազմակերպութեան բարձր ու շինիչ ոգիին և գնահատեց եցած ջանքերը:

Ապա Գ. Ս. Դաւիթեան, գեղեցիկ ճառով մը վերհանեց այն վեճի դերը, որը ամերիկեան գաղափարապաշտ ազգը ստանձնած էր, նիւթապէս թէ բարոյապէս աջակցելու համար այս նուիրական գործին:

Ներկայները շատ հաճելի տպաւորութեան մը տակ մեկնեցան այն հանդէսէն:

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի Գուժ Գարուի մասնաձևը գեղեցիկ գաղափարը յղացած է սարքելու հրապարակային դասախօսութիւններ, մասնաձևի անդամներուն և հանրութեան համար: Չորս դասախօսութիւններ կատարուած են, որոնց մէջ դասախօսները ջանացած են բացատրել մարմնակրթութեան և առողջապահութեան օգուտները և սկաստիկի առաւելութիւնները:

Կը յուսանք որ սոյն գովելի ընթացքին պիտի հետեւին Հ. Մ. Ը. Մ. Ի բոլոր մասնաձևերը:

Հ. Մ. Ը. Մ. հաճոյքով կ'ողջունէ ամերիկայէն վերադարձը Պրն. Ասատուր Պոտիկեանի, նախկին «Տորք» ի համակրելի անդամը, որ մեր ներկայ շարժումին լաւագոյն ուժերը ներկայացնող իր ընկերներու շարքին, կարեւոր ուժ մը պիտի գայ լրացնել Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ֆուլթպօլի կեանքին մէջ:

Խմբագրատուներ

Յաւով կ'արձանագրենք զուարթագիր Պ. ԱՂԱԲՒՍԱՆԳԻ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ի մահը: Իսկական կորուստ մըն է այս մահը, որովհետեւ մենք ասկէ վերջը պէտք ունէինք իր զուարթ և ոգեւորիչ գրչին, մեր գրական մեղմադճոտ մթնոլորտը մեղմելու համար: Հ. Մ. Ը. Մ. Ի վարչութիւնը և խմբագրութիւնս իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն այս առթիւ:

Արտօնատէր
ԳԱՌԼՕ ԵԱՀԻՆԵԱՆ 4.11.20 Գլխի
Սպարութիւն
Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ
Պատասխանատու-Տնօրէն
ՀՐԱԶԵԱՅ ՏԵՐ-ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ
4/11/20 Խմբագրի